

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Sint- Elisabethschool te Zoersel

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	7765
	Instelling	Vrije Basisschool - Sint- Elisabethschool
directeur		Wim Vekemans
adres		Zandstraat 39 - 2980 ZOERSEL
telefoon		03-312.35.10
fax		03-312.50.73
e-mail		school@elisazoe.be
website/URL		www.elisazoe.be
	Bestuur van de instelling	123398 - VZW OZCS Midden-Kempen te MALLE
adres		Oude Molenstraat 11 - 2390 MALLE
	Scholengemeenschap	121574 - Boemerang te WESTMALLE
adres		Oude Molenstraat 11 - 2390 WESTMALLE
	CLB	114769 - Vrij CLB 1 Antwerpen - Middengebied te VORSELAAR
adres		Mgr. Donchelei 9 - 2290 VORSELAAR
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	14/03/2011, 15/03/2011, 17/03/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	17/03/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	04/04/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Luc Cuylaerts
	Teamleden	Marcella Vanderhenst
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	8
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	9
4.4 Lager onderwijs: muzische vorming	10
4.5 Lager onderwijs: leren leren	11
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	14
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
7.1 Wat doet de school goed?	17
7.2 Wat kan de school verbeteren?	18
7.3 Wat moet de school verbeteren?	18
8. ADVIES	19
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	19

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de Sint-Elisabethschool aan haar onderwijsdoelstellingen voor Nederlands, muzische vorming en 'leren leren' voldoet. Relevante gegevens over het onderwijsaanbod en over effecten ervan vormen hiervoor een belangrijke indicatie.

Met een professionele ingesteldheid neemt de nieuwe directeur de fakkel van zijn voorganger over. Hij handhaaft het participatieve beleid dat steunt op interne en externe netwerken en een professionele drive van het team. De school bouwt voort op haar traject, gevoed vanuit nascholing en functioneel overleg. Recente onderwijsontwikkelingen en signalen uit externe evaluatie zijn hierbij niet aan de aandacht van het team ontsnapt. In een planmatige en zelfreflectieve omgang met de vernieuwingen kan de school groeien, waarbij sterker wordt geleerd van elkaars praktijk.

In de kleuterafdeling wordt het aanbod voor Nederlands en muzische vorming gerelateerd aan de ontwikkelingsaspecten en leerlijnen van een ontwikkelingsplan om de decretale ontwikkelingsdoelen stapsgewijze, geïntegreerd en evenwichtig na te streven. De link met de leerplannen wordt weinig gelegd. Een eerste aanzet tot de bewaking van het aanbod zet de leraren aan tot meer doelgericht werken en het raadplegen van de leerplannen. Het initiatief is nog te pril om er op teamniveau conclusies uit te trekken. Een actuele visie op taalvaardigheidsonderwijs en op muzisch leren is in de praktijk herkenbaar aanwezig. Met gevarieerde werkvormen, opdrachten en materialen zorgen de leraren voor een leeromgeving die uitnodigt tot samen waarnemen, spelen, zoeken en creatief vormgeven en die bijdraagt tot de zelfsturing en de taalverwerving bij de kleuters. De inhoudelijke afstemming over de groepen, onder meer voor woordenschat en begrippen, vormt nog een aandachtspunt.

In de lagere afdeling biedt het consequent gebruik van een onderwijsleerpakket garanties voor de realisatie van de eindtermen voor Nederlands vanuit een samenhangend en vrij evenwichtig aanbod en een doelgerichte evaluatie. Het vormt nog een uitdaging voor de school de doelgerichtheid van het aanbod en de evaluatie voor het spreken te garanderen. Goede praktijk zit in de veelzijdige aandacht voor de leesmotivatie en de leesvaardigheid. Hoewel op schoolniveau nog geen talenbeleid als zodanig wordt gevoerd vanuit een beleidsplan, heeft het team op school- en klasniveau geïntegreerde aandacht voor het taalgebruik. Een variatie van werkvormen brengt de leerlingen in talige situaties met veel functionele interactie, waarbij meerdere leergebieden en leergebiedoverschrijdende eindtermen in elkaar zijn verweven.

Om de basiscompetenties voor muzische vorming te realiseren gebruiken de leraren verschillende doelenlijsten die van leerplandoelen zijn afgeleid. Het team heeft zich nog niet bezonnen over de efficiëntie en haalbaarheid van dit doelenpakket om voor alle domeinen een voldoende aanbod te garanderen. De leraren zorgen voor een veelzijdig aanbod van technieken en materialen waarbij de leerlingen van impressie tot expressie en reflectie worden gebracht. Of met het huidige aanbod voor de verschillende domeinen de leerplandoelen voldoende worden gerealiseerd, is door het team nog niet nagegaan. Nascholing over 'breed evalueren' heeft geleid tot een meer doelgerichte evaluatie en rapportering van vaardigheden en attitudes, waarbij de evaluatie steeds sterker in het leerproces is geïntegreerd. Het team blijft echter zoekende naar een meer haalbaar systeem met meer feedbackwaarde, waarbij verworven vaardigheden concreter worden in kaart gebracht.

Waardevolle initiatieven om de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'leren leren' in de praktijk te integreren, resulteren in boeiende werkvormen met veel leer- en toepassingskansen en een gedifferentieerde aanpak. Zo worden het doebord van de kleuters en het contractwerk in de lagere afdeling gebruikt in het kader van de zelfsturing,

de zelfstandigheid en de zorg. Veel aandacht gaat uit naar het stapsgewijs bijbrengen van plannings- en organisatievaardigheden en reken-, lees- en schrijfstrategieën. Het 'leren leren' wordt – net zoals de sociale vaardigheden – weinig doelgericht geëvalueerd. Er wordt ook beperkt over gerapporteerd waarbij de link met de leergebiedoverschrijdende eindtermen grotendeels ontbreekt.

Niettegenstaande een visie op evalueren met het team nog niet is ontwikkeld, groeit een alertheid voor het evalueren van vaardigheden. Het evaluatiesysteem voor lichamelijke opvoeding biedt een mooi voorbeeld van hoe hierover gradueel, breed en doelgericht kan worden gerapporteerd. Evaluatiegegevens worden in beide onderwijsniveaus gebruikt om de differentiatie en remediëring te organiseren. In de kleuterafdeling biedt het kindvolgsysteem minder houvast door het ontbreken van concreet afgesproken beoordelingscriteria. Vooral de gerichte dagelijkse observaties zijn er functioneel voor de leerbegeleiding.

De school onderzoekt en bewaakt haar kwaliteit zelf hooguit occasioneel op basis van leerlingenresultaten. Evaluatiegegevens uit genormeerde toetsen en volgsystemen worden op schoolniveau nog weinig gesystematiseerd in het kader van de interne kwaliteitszorg. Ook resultaten van oud-leerlingen in het vervolgonderwijs worden nog weinig ter sprake gebracht met het team.

Een gedragen visie en heldere afspraken en procedures bieden betekenisvolle impulsen voor het zorgbeleid, waarbij alle kinderen kort worden opgevolgd en begeleid. Vanuit een zorgbreedtegevoelige ingesteldheid nemen de groepsleraren hun eerstelijnszorg ten volle op, hierin additioneel ondersteund door een efficiënte inzet van mensen en middelen. Het reflecteren over het effect van zorgverbredende interventies vormt vaak nog een aandachtspunt. Nascholing en zorgoverleg bieden perspectief om te groeien in een handelingsgerichte aanpak van kinderen met specifieke noden.

De school weet haar autonomie te gebruiken om haar maatschappelijke opdracht te vervullen. De professionele ingesteldheid en dynamiek van het nieuwe beleid en het team bieden voldoende garanties voor de verdere uitbouw van een doelgericht aanbod, een kwaliteitsvolle leerbegeleiding en evaluatiepraktijk en van een interne kwaliteitszorg die borgt wat goed is en bijstuurt waar nodig.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

muzische vorming

Lager onderwijs

Nederlands

muzische vorming

leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- twee vestigingsplaatsen, waarvan één enkel kleuteronderwijs aanbiedt
- leeftijdsgroepen en leeftijdsgemengde groepen in de kleuterafdeling
- recente directiewissel.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- Gegevens over evaluatie, over het onderwijsaanbod en over het taalgebruik van de leraren en de kleuters wijzen er op dat het team van de kleuterafdeling de decretale ontwikkelingsdoelen voor Nederlands voldoende nastreeft. Met een genormeerde toets onderzoekt de school bij de vijfjarige kleuters een aantal leervoorwaarden voor Nederlands. Relevante informatie als deze wordt op schoolniveau echter nog weinig systematisch gebruikt om er de actuele onderwijsaanpak mee in vraag te stellen en te verbeteren. Alsnog worden de resultaten vooral gebruikt op het niveau van het kind om de leerbegeleiding te organiseren.

- Voor de planning van het thematisch aanbod baseren de leraren zich op een netgebonden ontwikkelingsplan dat grondig is geïmplementeerd. De doelen en inhouden ervan worden nog weinig gerelateerd aan de leerplannen, al wordt dit vanuit het beleid van de nieuwe directeur gestimuleerd. De leraren kaderen hun activiteiten binnen de ervaringssituaties van het ontwikkelingsplan. Het gebruik van de ontwikkelingslijnen draagt bij tot de continuïteit en gradatie in het onderwijsaanbod. Doelenfiches voor weerkerende activiteiten zorgen mee voor een groei in verticale samenhang.
- In hun themapanning vertrekken de leraren van een brainstorming, waarbij intuïtief over het evenwicht tussen de leergebieden en domeinen wordt gewaakt. Het thema-aanbod is gevarieerd en speelt in op de leefwereld, de dynamiek en het ontwikkelingsniveau van de kleuters. In sommige groepen worden een aantal dominante doelen vooropgesteld. Alsnog gaan de leraren echter vooral uit van activiteiten waaraan ontwikkelingsaspecten en -doelen worden gekoppeld.
- In aanzet reflecteren de leraren over de volledigheid van hun aanbod in relatie tot de ontwikkelingsaspecten. Dit leidt in zekere mate al tot meer doelgericht werken, soms tot raadpleging van het leerplan en tot zelfreflectie op groepsniveau. Op dit ogenblik is het initiatief nog te pril voor reflectie en conclusie op teamniveau.
- Overleg over de keuze van onderwerpen heeft geleid tot gezamenlijke thema's en activiteiten, waarbij inhouden echter nog weinig op elkaar zijn afgestemd. Zo zijn er nog weinig afspraken over begrippen en woordenschat.
- De onderwijsaanpak getuigt van de aandacht van het team voor de taalontwikkeling van de kleuters. De leraren gebruiken een functionele vraagstelling die taal ontlokt, waarbij het denken en handelen worden verwoord. Werkvormen zoals het onthaalgesprek, de poppenkast, het gebruik van de klaspop en het vertellen van verhalen bieden impulsen voor de taalontwikkeling. Hoeken worden talig verrijkt binnen een vrij gestructureerde omgeving. Het uitnodigende boekenaanbod is er een voorbeeld van. Er is voldoende beeldmateriaal aanwezig om het taalverwervingsproces te ondersteunen, waarbij een groei in abstractie van visuele boodschappen wordt gerealiseerd. Effecten van nascholing in verband met 'het interpreteren van en reageren op visuele boodschappen' zijn in enkele groepen verwaterd.
- De ontluikende geletterdheid krijgt structurele aandacht vanuit het 'letterwinkeltje', waarmee ook de overgang naar de lagere afdeling wordt versoepeld.
- Via een periodieke screening wordt de taalontwikkeling van de kleuter bijgehouden in het kindvolgsysteem. Dit instrument is in het kader van het GOK-beleid vrij recent door het team ontwikkeld op basis van het ontwikkelingsplan. Na een algemene screening volgt een specifieke screening voor een selectie van kleuters voor wie de taalontwikkeling zorgen baart. De beoordelingscriteria zijn soms vaag en het leerplan wordt nog weinig gebruikt om hierover concrete afspraken te maken. Meer functioneel voor de leerbegeleiding zijn de gerichte dagelijkse observaties die zijn geënt op concrete criteria. Ze worden 'kort op de bal' aangewend via het doebord dat wordt aangestuurd vanuit de noden van zowel taalzwakke als -sterke kleuters.

4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

Vaststellingen

- Concrete gegevens uit de praktijk, zoals het rijke materialen- en opdrachtaanbod en creatieve werken van de kleuters, getuigen van de aandacht van het team voor de muzische ontwikkeling van de kleuters.

- Net zoals voor het leergebied Nederlands wordt het onderwijsaanbod voor muzische vorming gerelateerd aan de inhoud en leerlijnen van het ontwikkelingsplan om de decretale ontwikkelingsdoelen stapsgewijze, geïntegreerd en evenwichtig na te streven. Het leerplan wordt alsnog weinig als referentiekader gebruikt.
- In de jaarplanning komt het muzische aspect geregeld op het voorplan. Een eerste aanzet tot de bewaking van het eigen aanbod zet de leraren aan tot meer doelgericht werken, reflectie op het aanbod en raadpleging van het leerplan. Het initiatief is nog te pril voor reflectie en conclusie op teamniveau.
- Het team creëert een leeromgeving vanuit een hedendaagse visie op muzisch leren. Het maakt gebruik van de mogelijkheden die activiteiten bieden om muzische aspecten in het aanbod te integreren. Hoeken, zoals de luister- en de vertelhoek, worden themagericht verrijkt met materialen en opdrachten die de kleuters uitnodigen tot uitproberen, experimenteren en creatief vormgeven met beeld, geluid, lichaam en taal. In meerdere klassen lopen momenten van zang als een rode draad doorheen het groepsleven. Sommige leraren gaan echter nog voorbij aan de mogelijkheden die het 'reflecteren over muzische uitingen' inhoudt voor de kleuter en zijn leren.
- Over de groepen en vestigingsplaatsen zijn er een aantal opvallende overeenkomsten in de vormgeving van de praktijk. Overal krijgt de fundamentele visie op ontwikkelen gestalte, waarbij de dynamiek van de kleuter en het ervarend verkennen van zijn wereld vooropstaan. De waarneming in de vertrouwde omgeving krijgt hierin een plaats. Waarnemingsfuncties zoals het voelen en ruiken, worden in sommige groepen minder intentioneel aangesproken, zoals dat bijvoorbeeld wel gebeurt tijdens het snoezelen.
- Om de kleuters in contact te brengen met cultuur maakt de school gebruik van extramurale mogelijkheden of organiseert het team voorstellingen in de school zelf. Activiteiten als deze komen in aanmerking voor verdere verwerking in de klaspraktijk.
- De vorderingen van de kleuters voor muzische vorming worden zeer algemeen geëvalueerd op basis van de ontwikkelingsdomeinen van het ontwikkelingsplan. In het kindvolgsysteem wordt weinig specifiek doorgescreend op basis van concrete criteria.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- Resultaten op methodegebonden, leerlingvolgsysteem- en AVI-toetsen wijzen erop dat het onderwijs voor Nederlands rendoet. Samen met gegevens over het onderwijsaanbod en over een vlotte aansluiting met het vervolgonderwijs vormen deze leerlingenresultaten een belangrijke indicatie dat de school voor Nederlands aan haar maatschappelijke opdracht voldoet. Het team is geïnformeerd over de nieuwe eindtermen voor taalbeschouwing en interculturele gerichtheid.
- Leerlingenresultaten worden op schoolniveau nog weinig verzameld, geregistreerd, verwerkt en gecommuniceerd om zelf de resultaatsverplichting en de eigen onderwijskwaliteit te bewaken.
- Om de realisatie van de decretale eindtermen voor het leergebied Nederlands te garanderen gebruiken de leraren een onderwijsleerpakket dat ze vrij consequent volgen en waarbij over de doelen wordt gewaakt. Hierdoor is er voor dit leergebied een goede inhoudelijke samenhang, is het aanbod vrij evenwichtig en pluriform samengesteld en verloopt de evaluatie doelgericht. Het vormt echter nog een uitdaging voor het team om de inhoudelijke doelgerichtheid en de validiteit van de evaluatie en de rapportering voor het domein spreken te garanderen.
- De activiteiten voor Nederlands getuigen – in de ene groep al meer dan in de andere – van een doelgerichte aanpak. Methodegebonden strategieën voor onder meer begrijpend lezen en schrijven worden voldoende geoefend en in het klasbeeld gevisualiseerd. Ze krijgen een verdere toepassing in vormen van zelfstandig werk.

- Met een variatie van werk- en organisatievormen worden de leerlingen in talige situaties gebracht met veel functionele interactie, waarbij leergebiedspecifieke en -overschrijdende eindtermen in elkaar zijn verweven. Spreekbeurten en presentaties zijn er voorbeelden van. Het paradepaardje van de school is het lezen met een uitgesproken en veelzijdige aandacht voor de ontwikkeling van de leesmotivatie en leesvaardigheid. De leraren gebruiken hierbij een uitgebreid pakket van tekstsoorten, leesvormen en materialen. De prominente aandacht voor lezen en spelling is terug te vinden in de rapportering.
- Met het schoolproject 'Klare taal' groeit een alertheid van in- en externe partners voor een correct taalgebruik en attitudevorming, zoals het gebruik van een respectvolle taal. Gedragskaarten en andere middelen worden hierbij ingezet.
- Observatie- en evaluatiegegevens uit methode- en leerlingvolgsysteemtoetsen resulteren in maatregelen voor differentiatie en remediëring. De leraren worden in hun eerstelijnszorg additioneel ondersteund door de zorgleraren, onder meer tijdens 'vlinderuren' en momenten van lees- en spellingbegeleiding in het kader van de tweedelijnszorg. De leerlingen van de onderbouw worden groepsoverschrijdend gehergroepeerd voor het niveaulezen.

4.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Vaststellingen

- Met het onderwijsaanbod en muzische resultaten, zoals beeldend werk, gezongen liedjes, ritmische partituren en bewegingsexpressie, toont de school haar aandacht voor de muzische ontwikkeling van de leerlingen.
- Vanuit een professionele gedrevenheid heeft de school al een weg afgelegd om het leerplan voor muzische vorming te implementeren. Hierbij is in elke groep het feitelijke aanbod geïnventariseerd binnen de verschillende domeinen en in relatie tot de leerplandoelen, waarmee de volledigheid van het aanbod formeel wordt bewaakt. Op teamniveau wordt echter nog weinig gereflecteerd of met het huidige aanbod de leerplandoelen voldoende worden gerealiseerd.
- Voor de planning en de bewaking van het aanbod inspireren de leraren zich op diverse bronnen, op eigen ervaring en op inzichten uit nascholing om de eindtermen van de verschillende domeinen pluriform en evenwichtig na te streven en te realiseren. De functionaliteit van de grote hoeveelheid doelen die vaak aan een specifieke activiteit wordt gerelateerd is onduidelijk. Het is tevens de vraag in hoeverre de leerplandoelen efficiënt worden gebruikt, waar verschillende van leerplandoelen afgeleide doelenlijsten als referentiekader worden gebruikt.
- Het muzisch proces, waarbij het waarnemen en exploreren, experimenteren en creatief vormgeven vooropstaan, krijgt gestalte in de dagelijkse praktijk. De component 'beschouwen', waarbij de leerlingen gericht naar eigen en andermans kunst (drama, theater...) leren kijken, wint hierin aan belang. De leraren gebruiken een variatie van instructie- en organisatievormen, technieken en materialen om de leerlingen vanuit een rijke impressie en scholing tot vormen van persoonlijke expressie te brengen. Differentiatie zit in de keuzemogelijkheden bij het aanbod, waarbij de leerlingen soms kiezen voor werkwijzen of technieken die aansluiten bij hun persoonlijke voorkeur of mogelijkheden.
- De school zet waardevolle stappen om de vorderingen van de leerlingen op muzisch vlak doelgericht te evalueren. Het referentiekader hiervoor spoort niet altijd met de doelen die in de planningsfase worden vooropgesteld. De leraren zijn momenteel zoekende naar een haalbare en informatierijke wijze van evalueren en rapporteren, waarbij concreet wordt in kaart gebracht welke vaardigheden en attitudes de leerlingen effectief hebben verworven.

- Wel slaagt het team er in om de zelfevaluatie door de leerlingen in de evaluatiepraktijk te integreren. Ook vormen van peerevaluatie en observatie waarbij zowel het proces als het product worden beoogd, krijgen hierin van langsom meer een plaats.
- De rapportering verloopt doelgericht op basis van stellingen van geclusterde leerplandoelen. Met de beoordeling hiervan op basis van duidelijke criteria heeft het team het alsnog moeilijk, mede vanuit een bekommernis voor voldoende transparantie naar de ouders.

4.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

Vaststellingen

- Het team heeft stappen gezet om de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'leren leren' te implementeren. Per leeftijdsgroep is het aanbod geïnventariseerd in relatie tot de eindtermen. Doelen en inhouden voor 'leren leren' zijn in de planning van het onderwijsaanbod geïntegreerd. Niettegenstaande binnen de graden over inhouden is overlegd, kunnen de samenhang en opbouw verder worden uitgewerkt.
- Uit de leerstofinventaris blijkt dat het team aandacht heeft voor strategische vaardigheden en een gepaste werkhouding. In het kader van het 'leren studeren' worden plannings- en organisatievaardigheden doorheen de hele school systematisch en stapsgewijze bijgebracht en begeleid om de eigen aanpak bij te sturen. De opbouw in het gebruik van de agenda als planningsmiddel, het gebruik van toetswijzers en afspraken over het huiswerk zijn er voorbeelden van. Leerlingen die moeilijkheden blijven ondervinden, krijgen extra leerbegeleiding van de groepsleraar en/of de zorgcoördinator.
- Heel wat aspecten van 'leren leren' zijn doorheen het onderwijsaanbod verweven. Met een variatie van actieve werkvormen, zoals het contractwerk en circuits, creëren de leraren een onderwijsleeromgeving waarin zelfstandigheid en zelfsturing worden beoogd. De lagere afdeling steunt hierbij op een degelijke voorbereiding in de kleuterafdeling. Onder meer tijdens activiteiten voor wereldoriëntatie gaat veel aandacht uit naar informatieverwerving en -verwerking met gebruik van transfergerichte leermiddelen zoals de computer. De aandacht voor reflectie met de leerlingen over eigen leerprocessen verschilt naargelang van de groep.
- De integratie van het 'leren leren' in het praktijk wordt ondersteund door gevolgde nascholing over krachtige leeromgevingen in het kader van het actief leren. Er is nood aan leren van elkaar om actiepunten hieruit verder gelijkgericht te verankeren.
- Methodegebonden lees-, schrijf- en rekenstrategieën (algoritmen en heuristieken) worden tijdens instructielessen systematisch aangeleerd en verder ingeoefend. Referentiekaders aan de wand of op de bank bieden ondersteuning voor kinderen die er nood aan hebben.
- Of met het huidige onderwijsaanbod de school de leergebiedoverschrijdende eindtermen ten volle nastreeft, is met het team nog niet nagegaan.
- De vorderingen van de leerlingen voor 'leren leren' worden in beperkte mate geëvalueerd. Enkele aspecten van 'werkhouding' zijn vervat in een gedragsrapport. De evaluatie en rapportering steunen veeleer op wat leraren belangrijk vinden dan op wat in de leergebiedoverschrijdende eindtermen concreet wordt verwacht.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school evolueert in haar zorg- en GOK-beleid vanuit een duidelijke visie. Hierin wordt geopteerd voor een kort opvolgen en snel ingrijpen om grote problemen te voorkomen, zowel bij leerlingen die moeilijkheden ondervinden als bij leerlingen die meer uitdaging nodig hebben. In beide onderwijsniveaus neemt de groepsleraar steeds meer zijn/haar verantwoordelijkheid op als spilfiguur in de eerstelijnszorg. De zorgvisie vindt haar concretisering in een zorgplan waarin verwachtingen, afspraken en procedures helder zijn gesteld in het kader van de geïntegreerde zorg.
- De zorgcoördinator zoekt naar een systeem om de informatiedoorstroming nog te versterken. In de lagere afdeling wordt de groepsleraar gedurende één of meer lestijden per week additioneel ondersteund door de ambulante leraar. Deze laatste neemt dan doorgaans de groep over voor onder meer spreken en drama, waardoor ruimte wordt gecreëerd voor gerichte leerzorg door de groepsleraar. De zorgcoördinator werkt zowel op school-, leraren- als leerlingenniveau. Haar tweedelijnszorg op leerlingenniveau berust op een flexibel systeem waarbij snel wordt ingespeeld op gesignaleerde noden in de brede ontwikkeling van het kind. Met specifieke materialen zorgt zij ook voor de systematische begeleiding van leerlingen met structurele achterstanden voor wiskunde en taal, waarbij zowel het product als het proces onderwerp zijn van evaluatie. Daarnaast ondersteunt zij groepsdoorbrekende initiatieven en vangt zij leerlingen met een hoog IQ op in de kangoeroeklas.

- Gegevens over de beginsituatie van elk kind verkrijgen de leraren onder meer vanuit overgangsoverleg op basis van het kinddossier en vanuit de communicatie met ouders. Gerichte dagelijkse observaties, resultaten van genormeerde en andere toetsen, volgsystemen en zorgoverleg dragen bij tot systematiek in de opvolging van de kleuters en leerlingen. Het kindvolgsysteem van de kleuterafdeling biedt nog weinig houvast. Resultaten van leerlingvolgsysteemtoetsen leiden in de lagere afdeling tot het opstellen van foutenrubriceringen of -overzichten en de organisatie van remediëringsactiviteiten. In de hele school houden de leraren – ieder op een eigen wijze – notities bij van de achtereenvolgende maatregelen die zij nemen in het kader van de extra zorg. Het reflecteren over het effect van de zorginterventies vormt in meerdere groepen nog een aandachtspunt.
- Observatie- en evaluatiegegevens worden in beide onderwijsniveaus functioneel aangewend om verscheidene vormen van differentiatie te organiseren. In de kleuterafdeling differentiëren de leraren spontaan in de opdrachten, de materialen en de verwachtingen die ze naar kleuters stellen. Structurele differentiatie is aanwezig in het puzzelsysteem. Goede praktijk zit in het doebord dat gradueel is uitgewerkt in het kader van de zelfsturing, de variatie in het aanbod en de zorg. Wekelijks worden kleuters groepsoverschrijdend gehergroepeerd met het oog op een gericht aanbod naar leeftijdsgroepen.
- Het doebord wordt naar de lagere afdeling doorgetrokken in vormen van zelfstandig werk. Zo is het contractwerk over de hele lijn gedifferentieerd en zorgverbredend uitgewerkt. Mogelijkheden voor tempo- en niveaudifferentiatie die in de onderwijsleerpakketten zijn ingebouwd of zelf zijn aangemaakt, worden op een creatieve wijze benut. Algemeen zitten de differentiatie en remediëring in de praktijk ingebouwd, waarbij mensen en middelen en groeperingsvormen binnen of over de groepen structureel worden ingezet.
- Het multidisciplinair zorgoverleg wordt door de groepsleraar voorbereid met een probleemomschrijving. Het overleg heeft aandacht voor reflectie op het afgelegde traject en de resultaten ervan. De besluitvorming blijft soms weinigzeggend naar de groepsleraar, waarbij afspraken over het tijdstip en de aard van de verdere evaluatie ontbreken.
- De zorgbreedtegevoeligheid van het team komt tot uiting in de wijze waarop de leraren hun eerstelijnszorg opnemen. De leraren worden ondersteund met hulpplannen voor stimulerende en compenserende maatregelen of aangepaste leertrajecten, waarbij ook wordt gedifferentieerd in de evaluatie.
- De school participeert aan nascholing en overleg op het niveau van de scholengemeenschap om op termijn te groeien in een handelingsgerichte aanpak. Het team toont een groeiende aandacht voor socio-emotionele noden waarvoor nascholing wordt gevolgd (technieken kids' skills). De samenwerking bij dit alles met externe partners, zoals ouders, CLB, GON-begeleiding en andere externe hulpverleners, biedt impulsen voor de geïntegreerde zorg.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school evolueert in haar evaluatiepraktijk vanuit een alertheid die onder meer uit nascholing over breed evalueren is gegroeid. Alle leergebieden komen voor evaluatie en rapportering in aanmerking. Een schooleigen visie op evalueren is met het team nog niet ontwikkeld en uitgeklaard. De evaluatiepraktijk steunt op een aantal afspraken over frequentie en procedures en wordt in belangrijke mate aangestuurd vanuit de rapportering.
- In beide onderwijsniveaus beschikt de school over een instrumentarium om de vorderingen van de kleuters en leerlingen te evalueren.
- In de kleuterafdeling zijn het vooral de dagelijkse gerichte observaties die de basis vormen voor de leerbegeleiding. Het kindvolgsysteem is in zijn huidige vorm recent ontwikkeld op basis van het ontwikkelingsplan en wordt naar verluidt op het einde van het schooljaar geëvalueerd. De algemene screening houdt een algemene inschatting in op het niveau van de ontwikkelingsdomeinen. Ze wordt zo nodig gevolgd door een selectieve screening in relatie tot de ontwikkelingsaspecten. Leraren geven te kennen niet altijd duidelijke beoordelingscriteria voor ogen te hebben. Ze zijn zoekende naar een systeem om de ontwikkeling van de kleuter meer transparant en betrouwbaar in kaart te brengen op basis van afgesproken objectieve criteria.
- Met methodegebonden toetsen gaat het team van de lagere afdeling op een vrij valide wijze na in hoeverre de vooropgestelde doelen voor wiskunde, Nederlands en Frans zijn gerealiseerd. Met toetswijzers wordt aan de leerlingen kenbaar gemaakt wat, hoe en wanneer er zal worden getoetst. Het Nederlands spreken evenwel wordt niet altijd doelgericht geëvalueerd en is weinig prominent aanwezig in de rapportering. De evaluatie van het leergebied Frans verloopt zowel mondeling als schriftelijk, maar is weinig gericht op specifieke taalhandelingen.
- Naast methodegebonden toetsen gebruikt de school ook leerlingvolgsysteemtoetsen voor wiskunde, spelling en begrijpend lezen en AVI-toetsen. Gegevens van de volgsystemen worden nog weinig gesystematiseerd op schoolniveau om de eigen kwaliteit te bewaken en te garanderen.

- Naast toetsen vinden vormen van evaluatie zoals die binnen evoluerende opvattingen over breed evalueren worden vooropgesteld, ingang in de school- en klaspraktijk. Met gerichte observatie en zelfevaluatie zet de school belangrijke stappen om het muzisch leren te evalueren in relatie tot een aantal overkoepelende doelen. Het team is gedreven op zoek naar een manier om de transparantie van de evaluatiepraktijk en de feedbackwaarde naar ouders en leerlingen te verbeteren.
- Nascholing voor techniek heeft geleid tot een alertheid bij de leraren voor het evalueren van vaardigheden, zoals dat voor lichamelijke opvoeding reeds doelgericht gebeurt. De leermeesters bewegingsopvoeding evalueren de leerlingen via permanente observatie op basis van duidelijke criteria die gradueel zijn uitgewerkt over de leeftijdsgroepen. Tijdens bewegingsactiviteiten evalueren de leerlingen zichzelf met behulp van kijkwijzers. Voor wereldoriëntatie heeft de school op dit vlak nog een weg te gaan, al lopen er reeds waardevolle initiatieven. De globale puntenquotering op het rapport heeft weinig informatiewaarde.
- De evaluatie raakt steeds sterker in het onderwijsleerproces geïntegreerd, waarbij de kritische ingesteldheid van de leerlingen wordt aangewakkerd. Feedback wordt door de leraren gegeven vanuit een positieve grondhouding. Leerlingen demonstreren geregeld hun presentatie- en expressievaardigheden die door de groep op basis van vooraf bepaalde criteria worden geëvalueerd. Er zijn positieve aanzetten om met de leerlingen over groepsprocessen te reflecteren. De reflectie met de groep over gevonden oplossingen en gevolgde processen in relatie tot vooropgestelde lesdoelen is echter nog geen algemene verworvenheid.
- De harde puntenquotering voor wiskunde, Nederlands, Frans en wereldoriëntatie wordt getemperd door globale verbale commentaar en waarderende feedback in een muzisch, een bewegings- en een gedragsrapport. Het gedragsrapport is beperkt gestoffeerd vanuit de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'leren leren' en sociale vaardigheden. Het is dan ook de vraag in hoeverre met de appreciaties een beeld wordt geschetst van wat de leerling in de voorbije periode in het kader van deze eindtermen effectief heeft verworven.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De nieuwe directeur kiest voor openheid en transparantie bij zijn inwerking in de nieuwe opdracht. Hij is bezig zich een beeld te vormen van de praktijk en biedt al stimulering.
- De school voert een samen gedragen beleid, waarbij iedereen bij de besluitvorming is betrokken en verantwoordelijkheden worden gedeeld. Efficiënt formeel overleg neemt in het geheel van de werking een belangrijke plaats in. Met de beleidsondersteuner, de zorgcoördinator, kernteams en werkgroepen beschikt het intern leiderschap over een brede omkadering om het beleid te voeren. De school vindt ondersteuning in externe netwerken zoals het schoolbestuur, de scholengemeenschap, de pedagogische begeleidingsdienst en het centrum voor leerlingenbegeleiding. Vanuit een groeiende samenwerking met ouders spant ze zich in om de school- en de thuissituatie op elkaar af te stemmen.
- Het intern leiderschap steunt op een professionele drive van het team in een voortdurend zoeken naar optimalisering van de eigen praktijk. Vernieuwingsprioriteiten komen in samenspraak met het team tot stand. Het team is daarbij alert en ontvankelijk voor signalen uit externe evaluatie. Ook recente onderwijsontwikkelingen zijn niet aan de aandacht ontsnapt. Zo volgt de school op dit ogenblik een nascholingstraject met betrekking tot de herziene leerplannen en geeft hieraan reeds gevolg voor onder meer de bestaansdimensie techniek.
- Nascholing vormt doorgaans het uitgangspunt van het vernieuwingsproces. Vormen van schoolwerkplanning en – soms – visieontwikkeling zorgen voor de nodige structuur om de vernieuwingen uit te proberen in de praktijk. Voor een planmatige aanpak van dit proces volgens een duidelijk tijdpad heeft het schoolbeleid nog groeikansen.
- Ondanks initiatieven voor zelfevaluatie die er al zijn, kan de school hierin verder groeien en aspecten van de vernieuwing meer systematisch in vraag stellen om tot actie te komen en te leren van elkaars praktijk. Leerlingenresultaten en outcomes worden op schoolniveau nog weinig verzameld, geregistreerd, verwerkt en gecommuniceerd in het kader van de interne kwaliteitszorg. Occasioneel worden wel al maatregelen genomen om het onderwijsaanbod bij te sturen. De school reageert ook gepast op signalen uit ouderbevragingen en uit de leerlingenraad.
- Het talenbeleid wordt nog niet formeel gecoördineerd vanuit een beleidsplan. Toch onderneemt de school waardevolle initiatieven om de taalontwikkeling van de kleuters en leerlingen te bevorderen. Het project 'Klare taal' is een mooi voorbeeld van hoe thema's in het kader van een talenbeleid in de schoolpraktijk kunnen worden geïntegreerd.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het rijke en gevarieerde aanbod in de kleuterafdeling waarbij de decretale ontwikkelingsdoelen voor Nederlands en muzische vorming op een stapsgewijze, geïntegreerde en evenwichtige wijze worden nagestreefd.
- De muzische en talige verrijking van de leeromgeving waarmee het muzisch leren en het taalverwervingsproces van de kleuters en leerlingen worden ondersteund.
- De realisatie in de lagere afdeling van een samenhangend, vrij evenwichtig en pluriform aanbod voor Nederlands en muzische vorming, vanuit een groeiende visie op wat taalvaardigheidsonderwijs en muzisch leren fundamenteel inhouden.
- De veelzijdige aandacht voor het leesonderwijs, waarbij het lezen sterk wordt gepromoot.
- De wijze waarop meerdere aspecten van het 'leren leren' in het onderwijsaanbod zijn geïntegreerd.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De structurele verankering in beide onderwijsniveaus van actieve werkvormen in het kader van de zelfsturing en de zelfstandigheid met betekenisvolle impulsen voor het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen.
- De kwaliteitsvolle wijze waarop in beide onderwijsniveaus de leerbegeleiding gestalte krijgt vanuit een gedragen visie.
- De stappen die de school onderneemt in haar evolutie naar het evalueren van vaardigheden, onder meer voor muzische vorming, waarbij de evaluatie sterker in het onderwijsleerproces wordt geïntegreerd.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het democratisch beleid dat steunt op de drive van het team om te blijven zoeken naar een optimalisering van de school- en klaspraktijk vanuit een professionele ingesteldheid.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de kleuterafdeling naast het ontwikkelingsplan ook de leerplannen als referentiekader gebruiken en het aanbod bewaken in relatie tot de decretale ontwikkelingsdoelen.
- In de kleuterafdeling de beoordelingscriteria van het kindvolgsysteem concretiseren in relatie tot de vooropgestelde doelen.
- In de kleuterafdeling de verticale samenhang optimaliseren, onder meer door afspraken te maken over woordenschat en begrippen.
- In de lagere afdeling voor het domein spreken de doelgerichtheid van het aanbod en de evaluatie garanderen.
- In de lagere afdeling voor muzische vorming reflecteren over de actuele werkwijze met verschillende doelenlijsten en komen tot een haalbaar en transparant systeem dat voor de verschillende domeinen een voldoende aanbod garandeert.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De inspanningen doortrekken om vaardigheden te evalueren en er op een transparante wijze over te rapporteren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Op schoolniveau gegevens over leerlingenresultaten verzamelen, zorgvuldig registreren en verwerken om ze geleidelijk meer systematisch te gebruiken in het kader van de interne kwaliteitszorg.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring:

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Luc Cuylaerts

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: